

KIRÁLY DÓRA

Az Erasmus-programról

Az Európai Unió oktatási és képzési együttműködési akcióprogramja (a SOCRATES) 1995-ben indult, és első szakasza 1999. december 31-én zárult le. A programban az EU 15 tagországa, az Európai Szabadkereskedelmi Társulás tagjaként Norvégia, Izland és Liechtenstein, továbbá az 1997-től folyamatosan bővülő körben a közép-kelet-európai társult uniós országok (jelenleg: Magyarország, Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Románia, Bulgária, Litvánia, Lettország, Észtország, Szlovénia) és Ciprus vesznek részt.

A program magába foglalja az óvodai képzést, a közoktatást, a felnőttoktatást — szem előtt tartva az egész életen át tartó tanulást (Lifelong learning) —, sőt a nyelvoktatást is.

Ezen oktatásügyi program keretei között született meg a felsőoktatási projektek fejlesztési törekvéseit segítő az ERASMUS-PROGRAM (European Community Action Schemes for the Mobility of University). A program koordinálását a budapesti TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY végzi. A magyar felsőoktatási intézmények az 1998/99-es tanévtől pályázhatnak a program keretében támogatott tevékenységekre, az oktatás területétől, szintjétől függetlenül.

A Socrates tevékenységek együttesen megteremtik az oktatás „európai dimenzióját”, ami elsősorban a nyelvoktatás fejlesztése, a tanári és diákmobilitás elősegítése, a külföldön végzett tanulmányok hazai elismerésének javítása, a távoktatás terén történő együttműködés fejlesztése és a tagállamok oktatási rendszereinek kölcsönös megismertetése révén valósul meg.

A pályázatok elbírálásánál megjelennek a nemzeti prioritások is oly módon, hogy a mobilitási tevékenységekre irányuló pályázatokat az országok nemzeti irodái fogják elbírálni.

Az ERASMUS tevékenységi területei:

1./ Pénzügyi támogatás felsőoktatási intézmények számára az oktatás európai dimenziójának fejlesztése céljából (*Intézményi Szerződés*)

2./ *Tematikus Hálózatok*

A PTE integrációja a Socrates — Erasmus program szemszögéből

Az integrációt megelőző időszakban kari koordinációs hálózat működött, főként főállású adminisztratív munkatársak segítségével, de néhány kar esetében oktatók vállalták a program működtetését. A PTE karain kívül a hálózat részei a FEEFI (Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet), a TKI (Tanárképző Intézet) és a NOK (Nemzetközi Oktatási Központ). A TKI a BTK és a TTK tanár szakos hallgatóit oktatja, a NOK-nak pedig, bár meghirdethet hallgatói helyeket, nincs joga tanulmányi szerződés kötésére.

A kiutazó hallgatók ügyintézésével, ösztöndíjak utalásával és a hallgatói adatbázis nyilvántartásával a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya foglalkozik, mely a Rektori Hivatal részeként működik. Az intézményi koordinátor feladata a tanári mobilitás, a bejövő hallgatók problémamentes itt-tartózkodása, az IC (Intézményi Szerződés) pályázat és a beszámolók elkészítése. Kari szinten pedig a kapcsolattartással, illetve a tanulmányi kérdésekkel kell hatékonyabban foglalkozni.

A program indulásakor megalakult a SOCRATES Tanácsadó Testület mely jelentős ügyekben hivatott döntéshozatalra. Kezdetben a dékánok, a külügyi rektorhelyettes és az NKO osztályvezetője voltak a testületi tagok, később olyan emberekre hárult ez a feladat, akik mélyebben bekapcsolódtak az ügyintézésbe, ezáltal hatékonyabban tudták képviselni a hallgatók érdekeit.

Az integrációt követően a testület működése megszakadt. A PTE 2000 január 1-jei integrációját követően az egyetem vezetése javaslatot tett a beolvadó intézményeknek az ERASMUS-programba történő bevonására. Az NKO azért tartotta szükségesnek ezt a lépést, mivel az érintett intézmények nem rendelkeznek külfüggyekkel foglalkozó szervezeti egységekkel. A gyakorlati megvalósítás sikeresnek bizonyult a POTE (Pécsi Orvostudományi Egyetem) és az IGYPF (Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola) esetében, így az új pályázatban ezen új karok is képviseltetik magukat, a Művészeti Kar esetében pedig jó esély van arra, hogy a következő pályázatokban ők is szerződő félként szerepeljenek.

A tevékenység bővülésével szükség van a szervezeti egységek között egy jól működő kommunikációs rendszer kialakulására. Megoldásra váró probléma az egyetem szervezeti egységeinek arányos részvételének biztosítása a programban. Ehhez az szükséges, hogy az egyes karok jelentősen növeljék kapcsolataik számát, kutassanak lehetőségek után, hogy felzárkózzanak a többi karhoz, illetve esélyegyenlőséget biztosítsanak a jövőre nézve hallgatóik számára.

A SOCRATES — ERASMUS-programban jelentkező változások a 2000/2001-es tanévtől

Ez az időszak azért is mondható jelentősnek, hiszen a 2000/2001-es tanévben még érvényben vannak a program első szakaszában élő feltételek, viszont az új pályázatok előkészítésekor már a következő időszak szabályaira is figyelni kell. A pályázatokat a jövőben — az év végi beszámolót figyelembe véve — nem terv, hanem a teljesítés alapján fogják elbírálni, azaz a jelenlegi igényközpontú pályázatok teljesítményközpontúakká válnak. Valószínű továbbá, hogy előnyt fognak élvezni azok a pályázatok, melyek a nemzeti nyelvet kívánják terjeszteni, a kimenő hallgatók számára a kevésbé elterjedt EU-nyelvekből előkészítő tanfolyamokat tartanak, illetve az intézményről idegen nyelvű információs anyagot készítenek.

A hallgatói ösztöndíjak megítélésekor döntő szempont lesz, hogy a diákoknak minél nagyobb százalékban esélye lehessen tanulmányai egy részét az EU intézményeiben végezni. (Létezik olyan intézmény Skóciában, melynek tantervében ez nem mint lehetőség, hanem mint kötelezően elvégzendő program szerepel!)

Az oktatói mobilitás decentralizációja a nemzeti prioritások szempontjából lehet előnyös, hiszen a támogatások megítélésekor a legfontosabb kritérium az oktató munkaterve lesz.

A felsőoktatási intézmények az elméleti képzés mellett újszerű gyakorlati képzést indítanak, melyek a piaci igényeknek megfelelő szakmai képzést biztosítanak a hallgatóknak.

Erasmus a gyakorlatban a Pécsi Tudományegyetemen

A hallgatói kiutazást megelőzően mind a diáknak, mind a koordinátoroknak feladatai, kötelezettségei vannak.

A diáknak elsősorban a tanulmányi szerződés pontos kitöltésére, a külföldi fogadóintézmény visszaigazolásának mielőbbi beszerzésére kell odafigyelni. Ezen okmányok szolgálnak hitelül a kinttartózkodás létjogosultságának. A vízumigazolás, biztosítás, egyéb igazolás — utazási támogatáshoz, katonai szolgálat halasztásához — beszerzésének terhét a Nemzetközi Kapcsolatok Osztályának ERASMUS-koordinátorai veszik a hallgató válláról. A kiutazást, illetve a külföldi tartózkodás kezdetét megkönnyítendő a 3 hónapnál hosszabb ideig kint tartózkodó diákok számára 3 havi ösztöndíjelőleget utal át az egyetem, melyet még kiutazás előtt felvehet a hallgató a kívánt pénznemben. Az NKO dolgozói segítséget nyújtanak továbbá a szálláskeresésben is, abban az esetben, ha a kinti partner nem tud kollégiumi férőhelyet biztosítani vendégdiákjainak.

A hallgató megérkezése után köteles e-mailen „lejelentkezni” igazolva ezzel ottlétét. Féléves, 10 hónapos ösztöndíj elnyerése esetén célszerű bankszámlát nyitni külföldön — és a számlaszámot mielőbb lejelenteni —, csökkentve ezzel a banki adminisztrációs költségeket, valamint meggyorsítva az ösztöndíj utalást. Mivel az utalás időigényes, fel kell készíteni a hallgatót arra, hogy ösztöndíján kívül önrészt is kell vállalnia. (Ilyen és hasonló problémák megelőzése érdekében javasolnám, hogy a hallgatók számára egy rövid tájékoztatót állítsanak össze a kari koordinátorok, amelyet a hallgató rögtön a pályázat elnyerését követően kézhez kap.)

Ezek után a hallgató részéről egészen a hazautazásig „csupán” a színvonalas és érdemi teljesítés a feladat. Hazaérkezést követően a diák igazolni köteles, hogy a partneregyetem „vendége” volt. Be kell mutatnia az utazási jegyeket (repülő, vonat), a számlákat (kollégiumi, vagy albérleti díj) és az eredményeiről szóló dokumentumokat. Végül, de nem utolsó sorban a hallgató összefoglalva tapasztalatait, élményeit, tanulmányai eredményességét egy beszámolót ad le, mely további tanulságul szolgál az őt követőknek.

Az ERASMUS működése és tervek a FEEFI-n

A FEEFI első pályázati éve 1997, melynek eredményeként az 1998/1999-es tanévben a Surrey-i és a Lipcsei Egyetemre két-két hallgatónk, és egy-egy tanárunk jutott ki az Erasmus keretein belül. Ez a keretszám azóta sem módosult, csak a szerződő felek változtak (1999/2000-es tanévben a Surrey-i, illetve a Münchener Egyetem, 2000/2001-ben pedig várhatóan a Surrey-i Egyetem mellett újra a Lipcsei Egyetem lesz a partnerintézmény.).

A kiutazások szinte mindegyike a Felnőttképzési Tanszékeken, vagy azok megfelelőin (Neveléstudományi Intézet) keresztül zajlik. A jövőre nézve elsődleges szempont az intézményi szerződések, illetve a keretszám bővítése. Így elképzelhető, hogy a következő pályázati évben már Ausztriában Grazot, Hollandiában

Aachent és esetleg újabb angliai és belga egyetemeket is partnerünknek mondhatunk.

Ezen elképzelések elengedhetetlen feltétele természetesen a nyelvoktatás előtérbe helyezése, melynek megvalósítása érdekében már a következő tanévtől intézetünkben középhaladó és haladó szinten folyik az angol, a német és valószínű a francia vagy az olasz nyelv tanítása.

A tanári és diákmobilitás bővítésének másik lehetősége intézetünk számára a GRUNDTVIG-PROGRAM, melynek célja az élethosszig tartó tanulás elterjesztése európai együttműködési projektek révén. E program olyan prioritásokat támogat, mint a művészeti, informatikai, vagy nyelvi oktatás, illetve olyan területekre fektet külön hangsúlyt, mint a sérültek, idősek, vagy a felnőttoktatók képzése.

E két említett program segítségével mind a nappalis hallgatók, mind felnőtt levelezős hallgatóink, mind tanáraink képzése, továbbképzése biztosított lehet, mely hozzájárul a felnőttoktatás ennél is szélesebb körben történő elterjedéséhez, az oktatás nemzetközi mércével mért színvonalának eléréséhez, javítva ezzel a foglalkoztathatóságot, az élethosszig tartó tanulás esélyeit.

